

VIVA^{CELL} MTS

WEDNESDAY
JULY 12, 2017

DAY 4

DAILY

ՕՐԱԹԵՐԹ

SPLINTERING PERSONALITIES

ՄԱՍՆԱՏԿԱԾ ԱՆՀԱՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

- ՀԱՐՏԱԶՐՈՒՅՑ. ԶԵԶԻ ԴԵՄԻՐԿՈՒԲՈՒԶ
- ԺԱՆ-ՊԻԵՐ ՄԵԼՎԻԼ

էջ 3

- ԱՌՕՐԵԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՊԱՏԱՌ
- ՄՏԱՅԻՆ ԲԱՆՏ
- ՈՉ ՄԻ ՏԵՂ ԳՆԱՑՈՂ ԳՆԱՅՁ

էջ 4

ԲՈՐԻՍ ԽԼԵԲՆԻԿՈՎ

ՀԱՐՏԱԶՐՈՒՅՑ էջ/p. 5 INTERVIEW

BORIS KHLEBNIKOV

- A SLICE OF DAILY LIFE
- THE PRISON OF THE MIND
- A TRAIN TO NOWHERE

p. 6

- INTERVIEW ZEKI DEMIRKUBUZ
- JEAN-PIERRE MELVILLE: SOLEMNLY STYLISH

p. 7

ՄՈՍԿՎԱ ԿԻՆՈԹԱՏՐՈՆ, ԿԱՊԻՏՑ ԴԱՎԼԻՃ MOSCOW CINEMA, BLUE HALL			12.07
10:00	Վարդապետի լուսությունը /nbd./ Կիզնի Չալոբրանյան AlterEgo /dir. Vigen Chaldrazyan	Arm, 125' FC, 16+	Lang.: Armenian Subt.: English
12:30	Տրիստիա /nbd./ Բոյան Կուլեցովիչ Requiem for Mrs. J /dir. Bojan Vuletić	Srb/Bul/Mkd/Rus/ Fra, 94', FC 16+	Lang.: Serbian Subt.: English
14:30	Լուսինը, արևը և հրացանակիրները /nbd./ Վահագն Խաչատրյան The Moon, The Sun and The Musketeers /dir. Vahagn Khachatryan	Prt/Arm, 20' FV 12+	Lang.: no dialogue
16:00	Մուսա Լեռ. ճանապարհի դեպի տուն /nbd./ Մարիամ Օհանյան Musa Dagh: the Road Home /dir. Mariam Ohanyan	Arm, 25' FV 12+	Lang.: Armenian Subt.: English
16:00	Խնուսիկ /nbd./ Ստելյա Տեր-Հակոբյան Khnusik /dir. Stella Ter-Hakobyan	Arm, 12' FV, 12+	Lang.: Armenian Subt.: English
16:00	Հուշերի տուն /nbd./ Երզնկյան, Դովլատյան, Իսրայելյան Tribute to /dir. Erznkyan, Dovlatyan, Israyelyan	Arm, 115' T	Lang.: Armenian Subt.: English
18:00	Ծերունին ու քաղաքը /nbd./ Գրիգոր Հարությունյան The Old Man and the City /dir. Grigor Harutyunyan	Arm, 60' YP 12+	Lang.: Armenian Subt.: English
19:30	Վարդապետի լուսությունը /nbd./ Կիզնի Չալոբրանյան AlterEgo /dir. Vigen Chaldrazyan	Arm, 125' FC 16+	Lang.: Armenian Subt.: English
22:00	Հաջորդ օրը /nbd./ Հոնգ Սան-սու The Day After /dir. Hong Sang-soo	Kor, 92' YP, 16+	Lang.: Korean Subt.: English and Armenian

ՄՈՍԿՎԱ ԿԻՆՈԹԱՏՐՈՆ, ԿԱՐՄԻՐ ԴԱՎԼԻՃ MOSCOW CINEMA, RED HALL			
10:00	Ջրագրություն /nbd./ Գոր Մարգարյան Hydrography /dir. Gor Margaryan	Deu, 22' AP, 12+	Lang.: English Subt.: Armenian
			
12:30	Օրիգին /nbd./ Աշոտ Մկրտչյան Origines /dir. Ashot Mkrtchyan	Arm, 62' AP, 12+	Lang.: Armenian/French Subt.: English and Armenian
12:30	Բրավո, վիրտուոզ /nbd./ Լևոն Մինասյան Bravo, Virtuoso! /dir. Levon Minasian	Arm/Fra/Bel, 104' AP, 16+	Lang.: Armenian/Russian Subt.: English
15:00	Հավիտենականները /nbd./ Պիեռ-Իվ Վանդերվերդ The Eternals /dir. Pierre-Yves Vandeweerdt	Bel/Fra, 75' FV 12+	Lang.: Armenian Subt.: English
17:00	Ալտամիրա /nbd./ Հյուգ Հադսոն Finding Altamira /dir. Hugh Hudson	Esp, 97' R, 16+	Lang.: English Subt.: Armenian
19:00	Վարմիր շրջան /nbd./ Ժան-Պիեռ Մելվիլ Le Cercle Rouge /dir. Jean-Pierre Melville	Fra/Ita, 140' T, 16+	Lang.: French Subt.: English and Armenian
22:00	Երկու սիրելիներ /nbd./ Ֆրանսուա Օզոն The Double Lover /dir. François Ozon	Fra, 107' AP, 18+	Lang.: French Subt.: English and Armenian

ՄՈՍԿՎԱ ԿԻՆՈԹԱՏՐՈՆ, ՓՈՔՐ ԴԱՎԼԻՃ 1 MOSCOW CINEMA, SMALL HALL 1			
10:00, 17:00	Կանգ առ և գնա /nbd./ Ռաֆ Բրոնաուեր, Ջովաննի Պաննիկո Stop and Go /dir. Ralph Kronauer, Giovanni Pannico	Deu/Ita, 15' DC 12+	Lang.: Slovenian/ Arabic/ German/ Austrian/ English Subt.: English and Armenian
12:00, 19:00	Ինչու է ծիծաղում պարոն Վ. -ն /nbd./ Յանա Փապենբրոք Why is Mr W. Laughing? /Jana Papenbroock	Deu, 76' DC 12+	Lang.: German Subt.: English and Armenian
12:00, 19:00	Ուրվականների որս /nbd./ Ռաեդ Անդոնի Ghost Hunting /dir. Raed Andoni	Fra/Pse/Che/Qat, 94', DC, 12+	Lang.: Arabic/ English Subt.: English and Armenian
			
14:00	Արա Գուլեր. մի անգամ Ստամբուլը /nbd./ Սամյուել Օբեյն Ara Guler, Once Upon a Time Istanbul /dir. Samuel Aubin	Fra/Tur, 51' FV, 12+	Lang.: French/ Turkish Subt.: English and Armenian
15:30	Նա ասաց՝ «մայրիկ» /nbd./ Արսեն Ագաճանյան He Said "Mommy" /dir. Arsen Agadjanyan	Rus/Geo, 17' AP, 12+	Lang.: Russian/Georgian Subt.: English and Armenian
	Լույսի ձայներ /nbd./ Հրանտ Վարդանյան Voices of Light /dir. Hrant Vardanyan	Arm, 43' AP, 12+	Lang.: Armenian Subt.: English

21:00	Ուր ենք գնում /nbd./ Գրիգոր Պողոսյան Where Are We Going /dir. Grigor Poghosyan	Arm, 21' AP, 12+	Lang.: Armenian Subt.: English
	Սոլ և հաց /nbd./ Արչ-Ասպետ Շերմազյան Salt and Bread /dir. Arch-Aspet Shermazanyan	Arm/Rus, 20' AP, 12+	Lang.: Armenia Subt.: English
			
	Վարմիր խնամքներ /nbd./ Գորգի Սիխարուլիձե Red Apples /dir. George Sikharulidze	Arm/Geo/USA, 15' AP 12+	Lang.: Armenian Subt.: English

ՄԻՆԵՄԱ ԱՐԱՐ CINEMA STAR			
18:00	Կլանք ու կոլի /nbd./ Միհր Սկրտչյան The Line /dir. Mher Mkrtchyan	Arm, 103' AP, 12+	Lang.: Armenian Subt.: English
20:00	Հույսից անդին /nbd./ Ակի Կաուրիսմակի The Other Side of Hope /dir. Aki Kaurismäki	Fin/Deu, 98' FC, 16+	Lang.: Finnish/English/ Arabic/Swedish Subt.: English and Armenian

ԿԻՆՈՊԱՐԿ KINOPARK			
20:30	Առիթմիա /nbd./ Բորիս Խլեբնիկով Arrhythmia /dir. Boris Khlebnikov	Rus, 100' YP, 16+	Lang.: Russian Subt.: English and Armenian

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐԻ ՊՈՂՈՍՅԱՆ ԱՅԳԻՆԵՐՈՒԹՅՈՒՆ YEREVAN NIGHTS AT POGHOSYAN GARDENS			
21:00	Ֆարթուն Ադան և Իլվան Էլման /nbd./ Անդրեյ Լոշակ Fartuun Adan and Ilwan Elman /dir. Andrei Loshak	Rus, 5' AU, 12+	Lang.: Armenian
	Որտեղ ես մտադիր լինեմ /nbd./ Փոլ Ֆիգեն Where You're Meant to Be /dir. Paul Fegan	UK, 75' BW, 12+	Lang.: English

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐԻ ՕՊԵՐԱՅԻՑԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՈՒՄ YEREVAN NIGHTS AT OPERA SQUARE			
21:00	Ջամիլա Աֆղանի /nbd./ Վարդան Հովհաննիսյան Jamila Afghani /dir. Vardan Hovhannisyanyan	Arm, 5' AU, 12+	Lang.: Armenian
	Հավանալի կատուն /nbd./ Դասիո Մալտա A Cat From Havana /dir. Dacio Malta	Bra, 87', YN, 12+	Lang.: Spanish/ Portuguese Subt.: English/ Armenian

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐԻ ԿԱՍԿԱԴՐՈՒՄ YEREVAN NIGHTS AT CASCADE			
21:00	Թոմ Քատենա /nbd./ Վարդան Հովհաննիսյան Dr Tom Catena /dir. Vardan Hovhannisyanyan	Arm, 5' AU, 12+	Lang.: Armenian
	Լույսի ձայներ /nbd./ Հրանտ Վարդանյան Voices of Light /dir. Hrant Vardanyan	Arm, 43' AP, 12+	Lang.: Armenian Subt.: English

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐԻ «ՀԱՅԱՍՏԱՆ» Կ/Թ ԱՅԳՈՒՄ YEREVAN NIGHTS AT HAYASTAN CINEMA GARDEN			
21:00	Արտո 1/2 /nbd./ Արմեն Ռոնով Arto 1/2 /dir. Armen Ronov	Arm, 24' YN, 12+	Lang.: Armenian Subt.: English

ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳԻՇԵՐՆԵՐԻ ՆԱՆՍԵՆԻ ԱՅԳՈՒՄ YEREVAN NIGHTS AT NANSEN GARDEN			
21:00	Երեմյակ անուրջներ /nbd./ Սերգեյ Իսրայելյան White Dreams /dir. Sergey Israelyan	Arm, 82' T, 12+	Lang.: Armenian

ՀԱՅ-ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ RUSSIAN-ARMENIAN UNIVERSITY			
16:00	Աթենքորոն և հսկա դինոզավրը /nbd./ Շարլոթ Սքոթ Attenborough and the Giant Dinosaur /dir. Charlotte Scott	UK, 60' BW 12+	Lang.: English

GOLDEN APRICOT DAILY

Խմբագիրներ ՝ Յուրա Բրոերեն-Հայտնեկա, Արթուր Վարդիկյան	Սրբագրիչ ՝ Կարեն Ասատրյան	Editors : Joost Broeren-Huitenga & Artur Vardikyan	Design : Gayane Grigoryan
Աշխատակազմ ՝ Սաշա Կուստիր, Հյուգ Էմերզալ, Կարեն Ավետիսյան	Թարգմանիչներ ՝ Լուսինե Հովհաննիսյան, Զարինե Սաֆարյան	Staff : Hugo Emmerzael, Sasja Koetsier, Karen Avetisyan	Backstage General Adviser : Peter van Buuren
Հեղինակներ ՝ Արծիվ Բալայանյան, Ռոզա Գրիգորյան	Գիտագրիչ ՝ Գայանե Գրիգորյան	Contributors : Roza Grigoryan	Printer : "NT Holding" Ltd.
Գլխավոր խմբագրող ՝ Մանեն Հովհաննիսյան	Հեռակա խորհրդատու ՝ Պիտեր վան Բյուրեն	Photographer : Mane Hovhannisyanyan	

«ԻՄ ԲՈՒՈՐ ՖԻԼՄԵՐՆ, ԸՍՏ ԷՈՒԹՅԱՆ, ՆՈՒՅՆՆ ԵՆ»

Հարաբերությունների մասին մայր դրամաները Ջեյի Դեմիրբորուզի տարերը են: Թուրք ռեժիսորը, ում վերջին «Անթեղ» ֆիլմը ցուցադրվել է այս տարվա Խաղարկային մրցույթում, իր հանդարտ և վստահ ոճի շնորհիվ դարձել է միջազգային կինոփառատոների կանոնավոր մասնակից:

«Ինձ հետաքրքրում է մարդկային էությունը մայր կողմը», - այսպես է Դեմիրբորուզը պատասխանում, երբ նրան հարցնում են իր ֆիլմերի թեմաների մասին: «Իմ բոլոր 11 ֆիլմն էլ, ըստ էության, նույնն են: Ոճն է փոխվում, կերպարներն են փոխվում, հեռանալով նաև պատմությունը: Քանի որ ես հենց այս կերպարներին եմ ընտրել «Անթեղի» համար այս կինոն ու այս երկու տղամարդկանց, ովքեր ապրում են Ստամբուլում ու տարբեր խավերից են, պատմությունն էլ պարզապես զգացմունք է այդ իրականությանը համապատասխան»:

«Անթեղը» ցույց է տալիս սիրո ու ուժի եռանկյունին դերակրոն, նրա ամուսնու և մի գործարարի միջև: Վերջինս առաջինների նախկին գործատուն էր: Դեմիրբորուզը խեղճորեն օգտագործում է օպերատորական աշխատանքը՝ շեշտելու համար անխուսափելիության զգացողությունը: Չնայած որ ֆիլմը նկարվել է լայնեկրան ձևաչափով, այնուամենայնիվ, ռեժիսորը հաճախ իր կերպարներին տեղադրում է շատ նեղ կադրերում՝ ամփոփելով նրանց դրամատիկ մեջ կամ նեղ միջանցքներում: Երբեմն էլ նրանց տեսնում ենք հայելիների կամ պատուհանների արտացոլանքներում:

ՀԱՆԴԻՍԱՎՈՐ ՈՃՈՎ

Տոնելով Ժան-Պիեռ Մելվիլի 100-րդ տարեկիցը (1917-1973)՝ փառատոնը հարգանքի տուրք է մատուցում ֆրանսիական հետպատերազմյան շրջանի կինոյի ամենահեղինակավոր ռեժիսորներից մեկին:

Ժան-Պիեռ Մելվիլը՝ Ժան-Պիեռ Գյոմբալը, ծնվել է ֆարիգաբնակ հրեական ընտանիքում, կինոգործին ու կինոդիտուրմին առջև էր շատ վաղ հասակից: Դեռ մանուկ հասակից նա տարված էր կրկնաթիվի ու ծաղրածուների թատերականացված ներկայացումներով, որոնց արձագանքը կա նրա դեկորատիվ «24 ժամ ծաղրածուի կյանքից» (1946) ֆիլմում: Կինոյում նրա կրթությունն իրական սկսվեց, երբ վեց տարեկանում 9,5 մմ-ոց մի տեսակցիկի ու պրոլեկտիոն լապտեր ստացավ: Դեռ պատանի՝ նա արդեն կարող էր նկարահանել սեփական կարճամետրաժներն ու իր պրոլեկտորով ցուցադրել ֆրանսիական ու ամերիկյան ֆիլմեր: Գերմանական բռնազավթումից հետո (որի ընթացքում նա միացավ ֆրանսիական դիմադրու-

թյան ու վերջին «Մորի Դիբի» հեղինակից ներշնչված Մելվիլ կերտմունք) նա հիմնեց իր սեփական կինոընկերությունը: Կինոգործի մեջ վարպետանալու նպատակով Մելվիլը իր առաջին կարճամետրաժ ֆիլմերը նկարեց օգտագործված ցեուրիդի վրա: Արդեն այդ ժամանակ նա իրեն կոչում էր «35 մմ-ում աշխատող շնորհալի ինքնուսույն»: Դա պիտի փոխվեր: Թեև Մելվիլը մշտապես լրջամիտ էր ու զուսպ, սակայն ամերիկյան «նուսթ» կինոյի հանդեպ ունեցած սերը նրա ֆիլմերին ոճի մի այնպիսի զգացողություն էր հաղորդում, որով նա տարբերվում էր իր ժամանակի ֆրանսիացի այլ ռեժիսորներից: Մելվիլի ֆիլմերում զանգվածները ջազ են լսում, անվերջ լսում և մշտապես խիստ հազուստ ու ֆեարեզ գլխարկ են կրում: Մելվիլն այդ զանգվածներական ֆիլմերի մանրաբերներն անգիր գիտեր և ավելացրեց դրանց իր սեփական ձեռագիրը: «Կարմիր շրջան» (1970) ֆիլմի մի նշանավոր տեսարանում նա երեսուկ ռուպլ ցուցադրում է բանկարժեք գարդերի թայանը, որը կատարվում է մեծ ճշգրտությամբ ու առանց

նումների ընթացքում միշտ կերպարների զգացմունքներն արտահայտելու ուղիներ են փնտրում: «Անթեղ»-ում հերոսները պատիվ են ու ի վիճակի չեն արտահայտելու իրենց զգացմունքները, այնպես որ ես հաճախ նրանց ցույց եմ տալիս հետավորության վրա, ետին պլանում կամ էլ պատուհանի կամ վարպետի ետևից: Միաժամանակ սա հանդիսատեսին զգացնել է տալիս, որ իրենք ասես բարձր են հետևում են նրանց: Ես ուզում եմ նրանց հասկացնել, որ, իրոք, այդ հերոսների ինտիմ կյանքն են տեսնում»:

Չնայած հերոսները երբեք իրենց մտքին չեն ասում, երկխոսությունը շատ բան է բացահայտում նրանց ներաշխարհի մասին: Ընդհանրապես ակնարկելով այն, ինչը չի ստվում ռեժիսորն «Անթեղ»-ին գերագույն լարվածություն է հաղորդում: «Երկխոսությունը շատ կարևոր է և միաժամանակ ամենին կարևոր չէ», - ասում է Դեմիրբորուզը: «Սա շատ ուժեղ գործիք է ռեժիսորի համար. նույնքան կարևոր է, որքան պատկերն ու հնչողությունը: Բայց երբ մարդիկ գրուցում են, սովորաբար երկար չեն կշռադատում իրենց խոսքը, ու դա պետք է հիշել, եթե ուզում եք՝ դիպուկ բնական լինի: Հերոսների երկխոսությունները գրելիս ես նաև հաշվի եմ առել, որ թուրքերը, երբ ուրախ են, շատ են խոսում, բայց երբ անվստահ են, ջանում են հնարավորինս քիչ բան ասել»: **ՄԿ**

որևէ աղմուկի: Մյուսերի իմաստով այդ ֆիլմը բնույթ է հավատարմության սահմանները «չունը շուն է ուտում» դրվածք ունեցող աշխարհում, որտեղ ոչ մի մարդու վստահել չի կարելի:

Այդ թեմաները նա նաև արժարժել է գերմանական բռնազավթման մասին ֆիլմերում՝ «Շուկի լուրջությունը» (1949), «Լեոն Մորեն, քահանա» (1961) և «Սուլերների բանակը» (1969): Քննելով թե՛ գերմանական, թե՛ ֆրանսիական կրթության վերաբերումները միմյանց հանդեպ՝ Մելվիլի ֆիլմերը բնագրապես հարցախոսակց են նման, որոնք պարզում են, թե ինչ է նշանակում լինել բռնազավթող կամ բռնազավթվող:

Երբ ֆիլմերը մարտահրավեր են ֆրանսիային ոչ միայն ոճի իմաստով, այլև բարոյականության, քանի որ Մելվիլը ստիպել է իր հանդիսատեսին սպորտմեն ունենալ հանցագործների, զանգվածների, նացիստների, քահանաների, դիմադրության խմբերի և նման այլոց համար: Հենց այդ պատճառով, ինչպես նա է մի ժամանակ ուրիշներից ստորել, հիմա էլ այսպես ռեժիսորները կարող են նրանից սովորել: ՀԷ

Այսօր՝ «Կարմիր շրջան» (Ֆրանսիա 1970), 19:00 - «Մուսկա կ/թ», Կարմիր դահլիճ

Վարպետաց դասեր

Չավոր սրտի, պորտուգալացի կինոգետ Ռուի Նոգեյրան անկաբող էր ժամանակը Տալլինում, և այսօր՝ 15:00-ին, ՀԲԸՄ կենտրոնում նրա դասախոսությունը ժամ-Պիեռ Մելվիլի մասին չի կայանալու: Մակայն 16:00-ին կարող եք այցելել ԹՈՒՄՈ (Տալլին 16), որտեղ իր «Ընտանեկան պատմությունը» ֆիլմի երևանյան պրեմիերայի նախախոսքի վարպետաց դաս կվարի ներկայացող ռեժիսոր և Վավերագրական մրցույթի ժյուրիի անդամ Թոմ Ֆասարը:

Կյուր սեղան

Որպես նախկին ԽՍՀՄ երկրների ազգային կինոներկուցումների խոշոր միջազգային նախագծի մի մաս՝ այսօր՝ 14:00-18:00, «Իբիս» հյուրանոցի Ազգային դահլիճում տեղի կունենա կյուր սեղան, որը կվարի ռուս կինոգետ Կիրիլ Ռազովովը: Լեզուն՝ ռուսերեն:

Բրիտանական ներխուժում

Ռեժիսոր Հյու Հադսոնի հետախույզ ծրագրով բրիտանական կինոն այս տարի հատուկ ուշադրության է արժանանում փաստորեն շրջանակներում: Ի լույս Հադսոնի խաղարկային ֆիլմերի՝ այսօր կինո Բրիտանական ֆիլմերի շաբաթը բացում է: Ծրագիրը ներառում է 5 վավերագրություն: «Դեկտեմբերում և հսկա դիմազավթը» ներկայացնում է նորահայտ ամենամեծ ցամաքային կենդանու՝ տիտանոզավրի ուսումնասիրման ընթացքը: Ուրախ և զվարճալի «Ռոտել և մտադիր լինել» երաժշտական վավերագրությունում շոտլանդացի ռոք երաժիշտ Ալյան Մոնթաթը մարտահրավեր է նետում երգասաց Ելիս Մյուրաթին՝ հին շոտլանդական երգերի վերանշանման ցանկությամբ: Երկու ֆիլմի ցուցադրությունն էլ այսօր է: Ծարաբվա ընթացքում կցուցադրվեն նաև «Ինչպես փոխել աշխարհը» շրջակա միջավայրի պաշտպանության շարժման ծնունդի մասին ֆիլմը, «Առաջատար» որում երկու 90-ամյա վագրող մրցում են լավագույնը կոչվում համար, և «Արևմտյանների պատերազմ», որը Դաունի հեյմսթրայնի շուկայի մարդկանց մասին է, ովքեր Հռոմում այցելելիս են բացում:

Գիշերային կյանք

Ավարտեք փաստաթուղթի օրը՝ խորատուգլավով գիշերային կյանքի մեջ, այցելել խնջույթի (23:30, Basement Club) կամ Վեստի-Ներայի ամփոփման (00:00, «Ալյուր»), որտեղ հավաքվում են կինոսերներն ու «Ուսկե ծիրան» հյուրերը:

ՀԹԿՊ ՀԱՂԹՈՂՆԵՐԸ

Չայատան-Թուրքիա կինոպատժորմի փակմանը 7 500 եվրո մրցանակային ֆոնդը բաժանվեց 2 նախագծերի միջև: Չայ ռեժիսոր Նահրա Մուրադյանը ստացավ 5 000 եվրո իր՝ «Մարկ և Մարկ և Կիլիս» նախագծի համար, իսկ թուրք ռեժիսոր Գյուլիզ Մալլաջի պարզապես 2 500 եվրո՝ «Cosi la vita» նախագծի համար: «Ոսկե ծիրանի» ինդուստրիալ ծրագիրը կշարունակվի այսօր՝ Ստեղծարար Եվրոպա ֆորումի առաջին նիստով:

ՎԱՄԻԿՈՏՆԵՐԻ ՀԵՏ ԲԱՆԿ ՄԻԹԱԼՆԵՔ

Երևի մեկնարկեց ԹՈՒՄՈՒՎ վարպետաց դասերի շարքը: Ստեղծարար տեխնոլոգիաների կենտրոնի հյուրն էր կինոռեժիսոր և կինոսպերատոր, Գերմանիայի ազգային կինոմրցանակի դափնեկիր Ֆրեդ Զելենեկը: Նախորդ տարվա «Ոսկե ծիրանում» ստանձնելով «դատավորի» պաշտոնը՝ որպես Խաղարկային ժյուրիի անդամ, այս տարի Զելենեկը «դատավորի» դերում է, քանզի նրա վերջին «Մարտակի սպորտերը» կինոնկարն ընդգրկված է նույն ծրագրում: Զելենեկն այդ ֆիլմի թե՛ ռեժիսորն է, թե՛ սցենարիստը, թե՛ պրոդյուսերը, այնպես որ վարպետաց դասը կարելի է ասել, որ նա ծանր է ֆիլմարտադրության բոլոր փուլերին:

Անդրադաճողով ամենակազմի ընտրությանը՝ նա շեշտեց, որ «ռեժիսոր պետք է ընտրի այնպիսի մարդկանց, որոնց հետ կարող է բանկ թաղանթ» հավելելով. «Պետք է գտնել ուրտի պրոֆեսիոնալներին, համոզված լինել, որ երբ ուսուցանողությունը գա, նրանք կօգնեն քեզ: Վասխատների հետ անհնար է բանկ թաղանթ: Եվ երբ փայլում եք միասին, պետք է համոզված լինեք, որ վերջում կկիսեք փողն ու ընդմիջ կոնտրաստ: Այսինքն ամենակազմը պետք է վստահելի լինի: Տանցակցիներն որոնեք»:

Ռեժիսորը նաև պատմեց, թե ինչու է նախընտրում սեփական անել իր ֆիլմերը. «Մեր օրերում գունավոր ֆիլմ տեսնելն այնու զարմանալի չէ», - նշեց նա: «Բայց տարիներ առաջ, երբ առաջին անգամ գունավոր հեռուստատեսություն դուրս եկավ, այն ինձ կեղծ թվաց, քանի որ իմ ընկալմամբ այն պետք է միմյուց ու ու նախապես լինեք»:

Քելենեկը, ով նաև կարախանել է հունգարացի անվանի ռեժիսոր Բեյա Տարի վերջին երկու ֆիլմերը, առանձնահատուկ խոսեց նաև լուսին կարևորություն մասին. «Մտաբով լուսին մասին՝ պետք է խոսեք նաև խավարի, ժամանա-

լի, դիմի, տարածության, կոմպոզիցիայի մասին: Այս ամենի հետ պետք է առջևից, եթե ուզում եք ֆիլմ ստեղծել»: Ռեժիսորը վստահ է լույսն ավելի է, քան որևէ առարկա տեսանելի դարձնելու գործը. «Լուսին նպատակներից է նաև ցույց տալ անտեսանելին, ինչը ես պակաս կարևոր չեմ»: **ՌԳ**

Այս վերնագիրն ուղղորդել է Ձեզ ապագա ֆիլմի ոճը նկատելիս, թե՛ հենց գեղարվեստական լուծումներն են թելադրել «Առիթմի» անունը:

Մեր ֆիլմը գուրկ է ցանկացած այլաբանությունից, և մենք սկզբունքորեն դեմ ենք եղել մետաֆորներին պնդելով, որ ֆիլմը սովորական մասնավոր պատմություն է: «Առիթմի» անվանումն ինձ այնքան էլ դուր չի գալիս, քանի որ երկակի իմաստ ունի. սկզբից հանդիսատեսին տանում է խորհրդանշանների որոնման, իսկ ապա՝ ընդհանրացման դաշտ. բայց մենք էլ աստիճանաբար ընտելացանք այդ բառին և շարժվեցինք առաջ:

Իսկ Ձեզ համար սկզբունքային է, որ ֆիլմը ընկալեն հենց Ձեր ի սկզբանե մտածած ընդհանուր մասնավոր պատմության տեսանկյունից: Թե՛ համակերպվել եք այն մտքի հետ, որ ֆիլմի էկրան բարձրանալուց հետո այն այս չի պատկանում ռեժիսորին:

Ես չեմ սիրում այլաբանություն, չեմ սիրում աքսեր: Անձանք ինձ համար դա նայալիս հաշմանդամ ժանր է, որը շփվում է ոչ թե հանդիսատեսի զգացմունքների ու զգացողությունների, այլ բանականության, կրթության, մշակութային համատեքստի հետ, իսկ որսեր միշտ որոշակի հուշումներ են ու մտային համեմակներ՝ իրենց լուծումներով, որոնք ինձ առանձնապես հետաքրքիր չեն:

Սնորհվա՞ր տարրեր եք տեսնում այդ ամենի մեջ:

Գուցեն սնորհվա՞ր, բայց ավելի շատ հանդուժողական, որոնք հանդիսատեսը պետք է լուծի և ստանա համոզյալ այդ փաստից: Ինձ համար ավելի կարևոր է ֆիլմի հետ զգացմունքային շփումը: Տվյալ դեպքում շփումը կոնկրետ գլխավոր հերոսների՝ Օլեգի և Կատյայի, որոնք ոչ բիրդիական Օլեգ և Կատյա են, ոչ ինձ հունական, այլ որոշակի Օլեգ և Կատյա, որոշակի Յարոսլավ քաղաքից, ովքեր զբաղվում են իրենց որոշակի բժշկական գործունեությամբ:

Եվ շատերը համարում են, որ «Առիթմի» Ձեր ամենազգացմունքային ֆիլմն է:

Մի կողմից ցանկանում էի ստեղծել վառ արտահայտված վավերագրական մթնոլորտ՝ արհեստականորեն «չսարմաված» հերոսներով ու կենցաղով, մյուս կողմից ուզում էի, որ ֆիլմն ունենա ժանրային կասուդյակոմի դրամա և մեղոդրամա: Խնդիրը հենց այս միասնաման մեջ էր՝ համատեղել ժանրային կանոններով պատրուր վավերագրական տեսակի նկարահանումների հետ:

Բոլորը խոսում են Ձեր նշած վավերագրական դերասանական խաղի մասին: Ըստ Ձեզ այդ դերասանների դեպքում կկարողանա՞յք նույն արդյունքին հասնել:

Ոչ մի դեպքում: Ես չեմ հավատում ռեժիսորայի նման հզորությանը: Այնքանով Յացենկոյին ես շատ վաղուց գիտեմ, սակայն այս անգամ առաջադրված մի ղվարություն, որը կապված էր այն հանգամանքի հետ, որ իմ պատկերացումը կերպարը 28-29 տարեկան է, մինչդեռ Յացենկոն դրամից մտա տաք տարով մեծ է: Եվ ես մտա կես տարի փնտրում էի իմ՝ ավելի երիտասարդ Յացենկոյին: Արդյունքում տեղի ունեցավ երկու բան. նախ՝ ես չգտա ավելի երիտասարդ Յացենկոյի, ու երկրորդը՝ Օլեգը պետք է լինի ավելի մեծ, այսինքն այնքան, որքան որ Յացենկոն հիմա է:

Կնոջ կերպարի հետ նույնպես կար խնդիր, որ դրել էի իմ և դերասանուհու աչքի, այն է՝ արդյունքում ստեղծել ոչ թե գլխավոր հերոսի կնոջ կերպար, այլ հավասարազոր հերոս, ով ինչ գիշեր մյուսին իր յուրահատկությամբ ու անհատականությամբ: Կարծում եմ՝ Իրինա Գարբաչովային դա հասցրելից:

Ժամանակակից կինոքննադատության մեջ ընդունված է անգամ ժանրային կինոն առաջին հերթին վերլուծել քաղաքական համատեքստում: Կոնց էք արդյոք, որ Ձեր ֆիլմը դիտարկվի հենց այդ տեսանկյունից:

Այս առումով ինձ շատ է դուր գալիս Յացենկոյի մարմնավորած կերպարը: Նա լրիվ ապարդաքական մարդ է: Ամբողջովին անտարբեր է ցանկացած բարեփոխումների, իշխանության, ղեկավարության ու նման բաների հանդեպ: Նրան կարելի է բախտավոր համարել, քանի որ նա զբաղվում է ճիշտ այն գործով, որով պիտի զբաղվեր: Նա այդ առումով շատ երջանիկ է ու ազատ: Բայց, այդի ու տես, որ այդ դեպքում և զուցե հենց այդ պատճառով ղեկավարությունն է սկսում նկատել նրան, և նրա՝ ղեկավարության հանդեպ ունեցած ազատությունն ու անտարբերությունը ինքնին ու ակամա սկսում են հակադրվել ղեկավարությանն ու նրա կողմից իրականացվող բարեփոխումներին: Այս առումով ղեկավարության հանդեպ անտարբեր անհատները հաճախ համակարգի համար ավելի վտանգավոր են, քան այլախոհները: Այլախոհի հաստակ կողմնորոշում ունի իր պայքարում ու նպատակ է ամեն ինչին իր այդ կողմնորոշման տեսանկյունից, իսկ սովորական այն քաղաքացին, ով ապրում է իր բնականոն ազատ հունով ու գիտակցաբար ընդգրկված չէ այդ պայքարի մեջ, իրենականում դառնում է այլախոհից էլ ավելի տեսանկյուն, հետևաբար՝ համակարգի համար էլ ավելի վտանգավոր: ԿԻ

«Առիթմի» (Ռուսաստան/ Ֆինլանդիա/ Գերմանիա, 2017), 20:30՝ «Կինոպարկ»

ԲՈՐԻՍ ԽԼԵԲՆԻԿՈՎ

Ռուսաստանում «Կինոտավր» ՄԿՓ լավագույն ֆիլմ ճանաչվելուց հետո Բորիս Խլեբնիկովի «Առիթմի»-ն ուղևորվեց Կառլովի Կարլի ՄԿՓ, որտեղ ֆիլմի գլխավոր հերոսի՝ Օլեգի դերը մարմնավորած դերասան Ալեքսանդր Յացենկոյի դերասանական խաղը նույնպես ճանաչվեց լավագույնը:

Բորիս Խլեբնիկովի նոր աշխատանքը շատերի ուշադրության կենտրոնում է՝ թե տիպիկ հեղինակային կինոյի, թե՛ ժանրային մեղոդրամաների սիրահարների շրջանում, քանի որ նա ռուսաստանյան այն ռեժիսորներից է, ով անընդհատ հավասարակշռում է հեղինակային ձեռագիրն ու գանգվածային կինոյի կեղծում, վավերագրականության աստիճանի դերասանական խաղն ու խաղարկային կինոյի խաղի կանոնները: «Առիթմի»-ն էլ բացառություն չէ՝ իր ցայտուն ու իրական զգացողություններով և անթաքույց ապրումակցմամբ: Չնայած պատմության հստակ ու սահուն ընթացքին՝ շատերը ֆիլմում տեղի ունեցող տեսարանները մենթաբաժան են որպես սոցիալ-քաղաքական այլաբանություններ, իսկ վերնագիրը՝ ախտորոշում:

BORIS KHLBNIKOV

Boris Khlebnikov studied biology for two years before he was admitted to Moscow's famous film school VGIK. His feature directing debut, *Roads to Koktebel* (2003, co-directed by Aleksey Popogrebsky) won the FIPRESCI debut prize at the Moscow International Film Festival, and his six films as a solo director since then have all been awarded all over the world as well.

His latest film *Arrhythmia* won the Grand Prize at the Kinotavr film festival in Sochi, where it had its world premiere last June, as well the award for Best Actor for its star Alexander Yatsenko later that month at the prestigious Karlovy Vary film festival. Khlebnikov's new work again manages to find a balance between a distinct authorial style and the language of popular cinema, between almost documentary acting and the mannerisms of fiction. Despite offering a very concrete story, many see *Arrhythmia* as a social-political allegory – and the film's title as a diagnosis.

Were you guided by the title *Arrhythmia* as you were making artistic decisions, or was it the other way around?

As far as I'm concerned, this film is devoid of any allegories. We were against metaphors as a principle, and have always said that this is merely a personal story. I don't like the title *Arrhythmia* that much, to be honest. It leads the viewer on a quest for symbols, double meanings, layers and generalizations. But step by step we got used to the word and in the end we just moved on.

Is it important to you that the film is understood in the way you understand it yourself? Or do you accept the theory that as soon as a film reaches the screen it no longer belongs to its author?

I just don't like allegories and I don't like parables or fables. For me that is an extremely invalid genre which speaks to the audience not by conveying feelings or emotions, but through rationality and didacticism, and which always demands that the audience is already aware of the relevant cultural context. These are like hints or riddles that have concrete solutions and I'm not interested in that.

Do you find that sort of stuff snobbish?

Perhaps there are elements of snobism there, too, but as I said these are just riddles the audience has to solve so that they can then feel proud for doing so. I'm more interested in having an emotional conversation with the viewer. In this case, the conversation about the concrete characters of Oleg and Katya, which do not reference any Biblical Oleg and Katya, and neither are they based on some Ancient Greek legend. They're this specific Oleg and Katya, who live in the specific Russian city of Yaroslavl, and have a specific occupation in the medical field.

Indeed, many critics have called *Arrhythmia* your most emotional film. Did the involvement of co-writer Natalya Mechshaninova have something to do with that?

Certainly Mechshaninova's involvement was crucial for this film. She brought her unique touch to it. On the one hand I wanted to create an expressively authentic mood with "unfiltered" heroes and environments. And on the other hand I wanted the film to be based on the genre structure of a drama or even a melodrama. For me, my job was to make this synthesis happen by combining genre conventions with documentary-style shooting.

Everybody's talking about the authenticity of your actors. Do you think you still would've been able to achieve that with anyone other than Alexander Yatsenko and Irina Gorbachova?

Never. I don't believe directors are all-powerful like that. I've known and collaborated with Alexander for a very long time. For this film, initially the problem was that I imagined the character of Oleg to be around 28, while Alexander is 10 years older. And so I spent six months searching for a younger version of Alexander. In the end, two things happened. Firstly, I did not find a younger Alexander, and I understood that he can not exist. And secondly, I understood that the character of Oleg needs to be as old as Alexander. Creating the female character was also a challenge for me and Irina, because we didn't want Katya to be just the main character's wife – she needed to be a fully fleshed out character herself. I think Irina handled that perfectly.

Is having a happy ending a risky decision for an arthouse film?

As I said, I don't feel that *Arrhythmia* is totally an arthouse film. Besides, if this story ended any other way, the whole film would've been pointless.

There's a trend in modern film criticism to interpret everything from a political standpoint. Do you think it's fair to look at your film from that point of view?

In that sense, I like Yatsenko's character very much. Oleg is a totally apolitical person. He doesn't care about any reforms, the government, his boss, or anything like that. One can say he's a lucky guy, because he does exactly the work that he wants to be doing. In that regard, he's happy and free. But it turns out that even when that is the case – or maybe precisely because this is the case – his boss starts to notice him. So without him wanting it, his freedom from and indifference towards the leadership inevitably results in a clash with that leadership and the reforms they are carrying out. In that sense, people who don't care about the higher-ups can be more dangerous for the system than dissidents. The dissidents have a concrete viewpoint in their struggle and see everything from that limiting viewpoint. But ordinary, free people, who live their life just being themselves and are not consciously engulfed in that struggle, usually become more perceptive than the dissidents. And therefore they are more dangerous for the system. KA

Arrhythmia (Russia/Finland/Germany, 2017). Yerevan Premiere. 12-7 20:30 Kinopark.

Sharing Her Bed and Her Psyche

***The Double Lover* (François Ozon, France, 2017). Yerevan Premiere. 12-7 22:00 Moscow Cinema Red Hall, 14-7 20:30 KinoPark.**

With his recent output François Ozon has proven himself to be among the most prolific and versatile directors in France right now. In just five years, he created a literary-story-turned-film-thriller (*In the House*), an unflinching drama about a middle class teen escort (*Young and Beautiful*), a pitch-black transgender comedy (*The New Girlfriend*) and a black-and-white WWI drama (*Frantz*).

His latest film is even more delicious and outrageous than all the previous ones combined. *The Double Lover* is Ozon's tongue-in-cheek take on the psychological thriller, involving split personalities, attractive psychoanalysts and unnerving sex scenes. *Young and Beautiful*'s star Marine Vauth is back, this time playing Chloé, a young woman who has trouble feeling comfortable in her bo-

dy. Stomach problems eventually lead her to psychoanalyst Paul (Jérémy Renier), whose therapy helps alleviate the pain. Once the treatment is done, the undeniable attraction between Chloé and Paul leads to a relationship and marriage. Only then does Chloé find that while Paul knows everything about her, she knows nothing about him. In the supposed comfort of marriage, Chloé starts to feel insecure again. Soon enough the stomach problems return. Leave it to Ozon to play by the rules of a genre, while still subverting them slightly. In *The Double Lover* he manages to shatter the expectations for a psychological thriller altogether, when twist after twist he peels off the layers of Chloé's identity. This process starts when she finds Paul's twin brother Louis, who is also a psychoanalyst, but of a different cut. Where Paul is tender, silent and understanding, Louis is rough, bold and dominant. Chloé shares her bed with both of them, having ordinary missionary sex with Paul while submissively role-playing with Louis.

This combination of sex and psychoanalysis with two different men who look the same (both Paul and Louis are played by Renier) seeps its way into Chloé's psyche. Rather than curing her, Paul and Louis drive her deeper into her body, where traumatic secrets lie buried. *The Double Lover* is at its most exciting in its kaleidoscopic finale, where Chloé's interior state opens up and those secrets start to spill out onto the screen. **HE**

A Slice of Daily Life

***The Day After* (Hong Sang-soo, South Korea, 2017). Yerevan Premiere. 12-7 22:00 Moscow Cinema Blue Hall, 13-7 20:30 KinoPark.**

South Korean director Hong Sang-soo has been steadily creating low-budget films since the mid-1990s. In the last decade or so, has garnered him more and more attention from international film festivals and lovers of arthouse cinema alike, quickly cementing the 56-year-old director's status in the annals of cinema history. And it seems his productivity is only increasing. For instance, *Claire's Camera* starring Isabelle Huppert was shot in only eleven days, and is one of four films he released in a span of just eight months.

Among those four, *The Day After* is especially noteworthy. The film, selected in competition at this year's Cannes film festival, follows the daily life of Bong-wan, the head of a publishing house. Since he spends most of his life in his office, the film almost entirely takes place within these four walls. He's visited there by his wife (their marriage has seen better days), by the mistress who has left him, and by his

new secretary – these three women somehow representing past, present and future. Still, hunting for metaphors and symbols in this film is far less important than simply being engrossed in the Bong-wan's daily life, an existence drenched in alcohol and lust, sorrow and anxiety, long dialogues and meaningful pauses.

It might seem that the film is fragmentary and that the minimal span of the action might have been

more suitable for a short film. Yet Hong Sang-soo is against compressing his stories and condensing his scripts. Because film is not just story, and it's precisely this rhythm through which he is able to reach the ultimate identification of cinema with life. By condensing a feature film to the necessary minimum, he creates an authenticity that goes beyond that of the average documentary film. **KA**

A Widow and a Gun

***Requiem for Mrs. J* (Bojan Vuletić, Serbia/Bulgaria/Macedonia/Russia/France, 2017). Feature Competition. 12-7 12:30, 13-7 17:00 Moscow Cinema Blue Hall.**

There's a very witty touch to the staging and framing of *Requiem for Mrs. J*. This reveals the film's comedic intentions, which could otherwise easily be overlooked. Its depiction of life in a society struggling to find its bearings in the globalized world offers a bleak outlook on present-day Belgrade, although we should take into account that we're seeing it all through the eyes of a fatally depressed woman.

Almost a year after her husband's death, Mrs. J. Stojković is left with no other desire than to die. To complete her misery, she has also been made redundant at the factory where she worked for the last decade. The house she inhabits with her two daughters and elderly mother-in-law clearly shows signs of the apathy which has had her in its grip for the past twelve months, and the lack of homeliness has seeped into the family relations too. But Mrs. J's resolve to end it all now requires her to spring into action, which she does with a melancholy calm that fits the purpose.

Her preparations send her along a range of professionals who demonstrate a striking indifference to her situation. After deciding against her original plan to shoot herself with her husband's handgun, an attempt to get a drug prescription sets starts a descent into bureaucratic hell. Actress Mirjana Karanović's abstracted look gradually appears to be the only natural option when facing a world that has become entirely incomprehensible to Mrs. J. Cruel as it is, Jelena Stanković's cinematography still makes it look simply gorgeous. **SK**

Prison of the Mind

***Ghost Hunting* (Raed Andoni, France/Palestine/Switzerland/Qatar, 2017). Documentary Competition. 12-7 12:00, 19:00 Moscow Cinema Small Hall 1.**

How do you preserve your sanity when you live in an insane part of the world? This is one of the questions underpinning the films of Palestinian filmmaker Raed Andoni. In his debut film *Fix ME* (2009), Andoni discovers that his own psychosomatic issues are inevitably connected to Palestinians' collective experiences with occupation and oppression.

His new film *Ghost Hunting* offers a captivating follow-up to this exploration of collective trauma. With his own memories of the infamous Moscovbiya prison in mind, Andoni places a casting call through which he gathers a group of men who become cast as

well as crew. Drawing from their recollections, they build a prison set in which they re-enact the most vivid memories of their incarceration. The moments they recall are often violent, sometimes redemptive. One former prisoner explains how he would frequently dissolve into fits of laughter in his cell; humour would circulate among the prisoners almost as a last resort, an instinctive reflex to stay human.

The film focuses on isolated experiences instead of delving into the personal histories of the former detainees. Rightly so – their back stories might have only deflected attention from the politics of humiliation that underlie the detention of such large numbers of citizens. While the participants relive their experiences, the fictionalization of their past frequently betrays how very present their wounds remain. Even apart from the clearly therapeutic effect it has on the participants, this makes for fascinating viewing. **SK**

A Train to Nowhere

***Stop and Go* (Ralph Kronauer & Giovanni Pannico, Germany/Italy, 2016). Documentary Competition. 12-7 10:00, 17:00 Moscow Cinema Small Hall 1.**

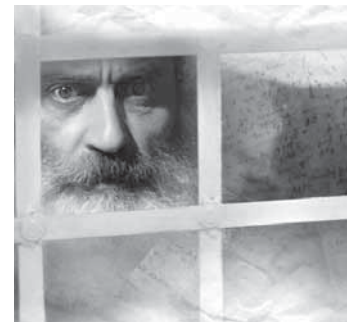
"Once upon once there was the Balkan route", an opening title in the documentary short *Stop and Go* says. In meticulously edited shots, some very factual and some bordering on impressionistic, the directors show refugees arriving in Europe carried to and fro, seemingly without destination. A column of immigrants stretches towards a station, which is shot in a way as if it itself is a train made of a flow of humans. A train to nowhere.

They arrive in buses or on foot. They are stopped, but later allowed to move on. They've been displaced, they've lost their homes and livelihood and they've lost themselves. They come empty-handed, only children in their arms. They come without knowing where they are or where to go next. They've run away from sudden revolutions and wars and a desperate existence.

Sometimes caring hands give out food and water when they arrive. They are called refugees. As victims of a humanitarian crisis, people feel sorry for them, but they don't always welcome or sympathize with them. People are wary around them. Old walls may have crumbled, but new ones are erecting. Walls to isolate ourselves from them. An escalator moving upward becomes a symbol of a new and promising life – but not for all of them...

Filmmakers Ralph Kronauer and Giovanni Pannico succeed in creating this powerful image purely through observation, showing a deep artistic understanding of the processes happening in the world today. **SG**

The Singer Remains Silent

***Alter Ego* (Vigen Chaldhranyan, Armenia, 2017). Feature Competition. 12-7 10:00, 19:30 Moscow Cinema Blue Hall.**

Through the arts of poetry, literature, cinema and music, the characters in Vigen Chaldhranyan's *Alter Ego* explore what it means to be a victim of the Armenian genocide. In doing so they also explore the lasting effects it has had on following generations.

Edgar Novents (Vardan Mkrtychyan) is a writer and university lecturer who's working on a book about Rev. Komitas, an influential Armenian composer. Komitas experienced and survived the genocide, but the experience left the musician and singer silent for the rest of his life. Novents's book is being adapted to the screen by a filmmaker (director Vigen Chaldhranyan, playing himself), and some of the scenes concerning Armenia in 1915 are shown as a film within the film.

Then there's Sona (Ani Ghazaryan), a young woman who gets involved in Novents's quest to uncover the mysteries of Komitas. Novents writes literature, Sona recites poetry, while Komitas remains silent. In this multi-layered film that frequently cuts through time and space and uses various means of expression, Armenian director Chaldhranyan shows how people create art to give meaning to the complexities of life. In Komitas's case however, he has experienced destruction on such a level that his urge to create is completely lost. This is the harrowing effect of the genocide that the driven Novents has yet to discover. One can only hope he never will. **HE**

'ALL OF MY FILMS ARE ESSENTIALLY THE SAME'

Dark relationship dramas are Zeki Demirkubuz's home turf. The Turkish director, whose latest film *Ember* screened in this year's Feature Competition, has become a regular at international film festivals through his tranquil, confident style.

"I'm interested in the dark side of human nature", Demirkubuz explains when asked about his subject matter. "The eleven films that I've made so far are essentially one and the same. The style changes, the characters change, and therefore the story also changes. Because I picked these characters for *Ember*, this woman and these two men, who live in Istanbul and are from different classes, the story evolves by just following the line of reality."

Ember shows a triangle of love and power between a seamstress, her husband and an entrepreneur who is their former employer. Demirkubuz makes clever use of cinematography to underline the feeling of inevitability. Though filming in the widescreen cinemascope format, he often places his characters in much tighter frames, capturing them through doorways or narrow in-between spaces. At other times, they are seen in mirrors or in the distorted reflection of a window.

"I don't plan these images beforehand", the director says. "While we're shooting I always look out for ways to show their emotional state. The characters in *Ember* are passive and unable to express their inner feelings, so I often show them from a distance, in the background, or from behind a window or curtain. At the same time this gives the audience the feeling that they are watching them secretly. I want them to be aware that they're looking at a piece of the characters' intimate life."

Although the characters never actually speak their mind, the dialogue reveals a lot about what goes on inside. Subtle references to everything that goes unsaid give *Ember* a superb tension. "Dialogue is very important, but at the same time it's not important at all", Demirkubuz says. "It's a very strong instrument for a director, as important as image and sound. But when two people speak, the words are usually not given so much thought, and that's something you have to keep in mind if you want to write a natural conversation. Another thing I took into account in writing their lines is that Turkish people will speak a lot when they're happy, but when they're not so sure of themselves they'll try to say as little as they can." SK

SOLEMNLY STYLISH

Celebrating the hundredth birthday of Jean-Pierre Melville (1917-1973), the festival pays tribute to one of the most iconic directors that emerged from French post-war cinema.

Jean-Pierre Melville, born as Jean-Pierre Grumbach in a Parisian Jewish family, was involved in the craft of filmmaking and watching from a very young age. As a child he already had a fascination with the circus and its theatrical clown performances, referenced in his debut film *A Day in the Life of a Clown* (1946). His cinematic upbringing really began when he got a 9.5mm camera and a projector at the age of six. As a boy he would direct his own short films and screen French and American movies on his projector. "I have always learned cinema. I have never ceased to learn cinema", he once claimed in an interview.

His films certainly make a case for that. After the German occupation (during which he joined the French resistance and took up his alias Melville in-

spired by the author of *Moby Dick*) he started his own film company. He shot his first shorts on second-hand celluloid to master the cinematic craft. By this time he called himself "a gifted amateur working in 35mm." This was about to change. While Melville was always solemn and controlled, his love for American *film noir* also gave his films a sense of style unparalleled by other French directors of the time. The gangsters in Melville's films listen to jazz, smoke endless cigarettes, and wear shady clothes and fedora hats at all times.

Melville would dissect the trappings of those gangster films in the finest detail. One remarkable scene in *Le cercle rouge* (1970) shows a 30-minute jewellery heist, pulled off with the greatest precision and without making any sound. Thematically this film explores the boundaries of loyalty in a dog-eat-dog world, where no man can really be trusted.

Melville applied those same themes to films concerning the German occupation like *The Silence of the Sea* (1949), *Léon Morin, Priest* (1961) and

Army of Shadows (1969). Questioning both the German and French attitudes towards each other, his films are critical inquiries into what it means to be an occupier or to be occupied. His films not only challenged France stylistically, but also morally, as he made his audience root for criminals, gangsters, Nazi's, priests and resistance groups alike. Because of that, just like he once learned from others, aspiring directors can now learn cinema from him. HE

Screening today: *Le cercle rouge* (France, 1970). 19:00 Moscow Cinema Red Hall.

'YOU CAN'T ROB A BANK WITH COWARDS'

Director and cinematographer Fred Kelemen held this year's first Master Class at the TUMO Center for Creative Technologies yesterday. After having been in the role of the "judge" as jury member of the Feature Competition last year, this year Kelemen is one of the ones being judged, as his latest film *Sarajevo Songs of Woe* has been selected for the competition.

As the film's director, screenwriter and producer, one can certainly say that Kelemen is well acquainted with all stages of filmmaking. "First of all, it's very important to have an idea", Kelemen said du-

ring the Master Class. "You should have a vision of what you should do and how. Then you need to find a very good crew and actors; film only becomes reality with the help of many people."

Regarding the choice of the crew he highlighted that a director should choose the kind of people with whom he would attempt to rob a bank. "You must find the best professionals for any given job, and be sure that if the police arrives, they will help you. You can't rob a bank with cowards. And when you're fleeing the scene together, you must be sure that in the end you'll share the money and that everyone involved will keep their mouths shut. By which I mean, you need to be able to trust the crew. Search for partners in crime!"

Both in his work as director and as cinematographer for such legendary directors as Béla Tarr, Kelemen has preferred to shoot his films in black and white. "These days it's normal to see a colour film", he explained, "but when I was young and I watched colour television for the first time, it seemed artificial to me. In my mind, it should all have been only black and white."

Talking about his much-renowned work for the celebrated Hungarian director Tarr's two final films, Kelemen discussed the importance of lighting at length. "If we talk about light, we should talk about darkness, time, rhythm, space and composition. You should be aware of all these things if you want to make a film." The director reminded the students in the audience that light is used far more than just making objects brighter. "Another, no less important use of light is to show the invisible." RG

ATCP ANNOUNCES TWO WINNING PROJECTS

At the close of the Armenia-Turkey Cinema Platform, the workshop's prize money of €7,500 was split between two projects. Armenian director Naira Muradyan (pictured left) received an award of €5,000 towards the realization of her project *Marc and Marc and Kiko*, while Turkish filmmaker Guliz Saglam (right) received €2,500 for her project *Così la vita*. The Golden Apricot's industry program continues today with the opening of the first ever edition of the Creative Europe Forum.

The British Are Coming

With a Retrospective dedicated to London-born director Hugh Hudson, British cinema gets special focus at this year's GAIFF. In addition to Hudson's feature films, today sees the official opening of the British Film Week, which includes five documentaries. *David Attenborough and the Giant Dinosaur* follows the forensic investigation after the discovery of a huge fossil thighbone in Patagonia, leading to the excavation and skeletal reconstruction of the largest titanosaur known so far. In the sweet and funny music documentary *Where You're Meant to Be*, Scottish indie rock singer Aidan Moffat challenges folk legend Sheila Stewart about the musical heritage of his native country. Both films are screening today. Later this week, the program continues with *How to Change the World*, about the birth of the environmental movement, *The Pacemaker*, in which two sprinters in their nineties compete for the world title, and *Sunflower Inn*, a portrait of a pizzeria in Rome run by people with Down syndrome.

Master Class Tom Fassaert

Ahead of tomorrow's Yerevan Premiere of his documentary *A Family Affair* (opening film of documentary festival IDFA in 2015), Dutch director Tom Fassaert will give a Master Class at TUMO Center this afternoon at 16:00.

Round Table

As part of a larger international project investigating the relations between national cinemas of the Soviet countries, both during and after communist reign, a round table discussion will be held this afternoon from 14:00-18:00 in the Ararat Hall of Ibis Hotel. Language: Russian.

Master Class Rui Nogueira Cancelled

Since Jean-Pierre Melville expert Rui Nogueira was unable to travel to Yerevan at the last minute, his Master Class planned for this afternoon at the AGBU has been cancelled.

Into the Night

End your festival day and go deep into the night with the After Party (23:30, Simona Bar) or the Midnight Wrap-Up (00:00, The Club), where filmmakers and GAIFF guests come together.